

1938
NOVEMBER

ÁLTÓ SZ

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

T A R T A L O M

Vásárhelyi János: A Kötelesség Embere. — „IGY SZÓL
AZ ÚR” B. D.; Csordultig van a poharam — László
Dezső: Egyházi lapjainkról — GYŰLEKEZETI ÉLET. Szász
Károly: Nagykorú egyháztagek nyilvántartása — B. S.:
Egy kálvinista évforduló. — Kovács Lajos: Egy kis
történet a „nagy” Tiszáról. — Sípos Géza: Icterjesz-
téseink apróbb kiadványai. — EGYHÁZUNK MUNKÁJA.
Hogyan lehet megjavítani az egyházközségek helyzetét.
IRODALOM ÉS MŰVÉSZET. — KÉZ A KÉZBEN.

Megjelent!

Megjelent!

Itt az Isten köztünk

**A osendes óra és osaládi áhitat könyve az
1939. évre**

A minden napra szóló igemagyarázatokat és imádságokat református népünk minden rétege használhatja. — Ára 28 lej.

Leszakithatós bibliai tömbnaptár

az 1939. évre. — A minden napra igemagyarázatot, imádságot és éneket tartalmazó tömbnaptár falra akasztható, vagy íróasztalra állítható, művészi kivitelű kemény hátlappal. — Ára 48 lej.

BÁNTÓ TERÉZ:

Fénysugarak

A kedves kis meséket elemista gyermekek, vasárnapi iskolások részére a legnagyobb szeretettel ajánlhatjuk.

A kis, szépkötésű füzet ára: 8 lej.

Magyar verseskönyv

Tartalmazza a magyar költészet legnagyobbjainak versremekeit.

Terjedelme 80 oldal. Összeállította: VITA ZSIGMOND.

Ára 14 Lei.

Megjelent Belmissziói Füzetek:

László Dezső: Az Anyaszentegyház	3 lej.
Dr. Imre Lajos: Liliom a tövisek között. (A református egyházak világtestvérisége)	4 "
Dr. Horváth Jenő: A megtérés	3 "
Krisztus Mandzsuriában	3 "
M. Nagy Ottó: Hiszek a Szentháromság egy Istenben. (A református hit)	3 "
Sipos Géza: Az utolsó ítéletről	3 "
Halál, hol a te fullánkod?	3 "
Gergely Ferenc: Légy hű mindhalálig! (A vegyesházasságról)	3 "

Kaphatók az „Ifjú Erdély” kiadóhivatalában.

A kolozsvári Székelytársaság többek között tanonc-elhelyezéssel is foglalkozik. E téren már szép eredményeket tud felmutatni. Ezidőszert a szabó, cipész, viz, villany, lakatos, asztalos iparban és üvegkereskedői szakmára keres tanulókat. Ezért lapunk útján is felkér mindenkit, hogy, ha tudnak ilyen gyermekeket, akik a fenti szakmákban tanoncok akarnak lenni, utasítsák a Székelytársaság elnökségéhez (Cluj, Calea Marechal Foch 43), hol az elhelyezést díjtanul eszközlik és minden felvilágosítást szívesen megadnak.

KIÁLTÓ SZÓ

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR // FŐMUNKATÁRSÁK: BIRÓ SÁNDOR ÉS LÁSZLÓ DEZSŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 38. SZÁM.

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők. -- Előfizetési díja félévre 50 Lei, egész évre 100 Lei.

XII. ÉVFOLYAM

1938. NOVEMBER

11. SZÁM

Inregistrat la Tribunalul sub N-rul 1507/1938, la N-rul curent 27. sz. a. bejegyevzo a clujli Törvényeséknél.

A Kötelesség Embere.

— Emlékezés Gróf Tisza Istvánra. —

Irta: VÁSARHELYI JÁNOS, püspök.

Tisza István mindig úgy áll előttünk, mint a férfias bátorságnak, megingathatatlan erőnek, a hősiességnek, megalkuvás nélküli kitartásnak örök példányképe.

És valóban az is volt. Nem ismerünk az utóbbi évtizedekben magyar férfiút, aki mind-ezen tulajdonságoknak ragyogóbb és felemelőbb példáját szolgáltatva volna, mint Tisza István. Kezdjük csak a legkisebb dolgokon. Bátor, az akadályokkal nem törődő lovas volt. Újra és újra nekivágott az elébe álló akadályoknak és akkor is, amikor emiatt súlyos baleset érte, felgyógyulása után a legelső dolga volt, hogy ismét csak elébe állott a régi akadályoknak és nem nyugodott addig, amíg ezt sikeresen le nem győzte. Így vívott vakmerő harcot, ha kellett kezében karddal, mint párbajhős. Emlékezünk még sokan Gr. Károlyi Mihállyal vívott párbajára. Állta a harcot, védekezett fölényesen és biztosan, anélkül, hogy támadott volna és így mutatta meg a férfias helytállásnak, fölényes bátorságnak ragyogó példáját.

Ezek azonban csak a könnyebb és kisebb események. Merényletet követtek el ellene akkor, amikor mint képviselőházi elnök szenvedélyes és döntő küzdelmet vívott. Redlőttek, de ő szemrebbenés nélkül fogadta a halálos golyót és nyugodtan, biztosan vezette tovább a gyűlést. A harctéren maga kereste a nehéz helyeket, a fáradságot és veszedelmet, hogy így tegyen bizonyosságot minden küzdő katona előtt arról, hogy ő, a miniszterelnök, osztozni kíván nélkülözéseikben, kockázatukban, nyomorúságukban.

Valóban úgy van. Tisza Istvánt sokszor és sok oldalról támadták, de nem volt soha senki, aki férfias bátorságát, kemény szilárdságát kétségbe vonta volna.

Ezért különös jelenség előttünk a könnyező Tisza István. Hát lehetséges az, hogy Ő is, a sziklaerős férfiú, gyengének, erőtlennek, megtörtnek mutatkozott és Ő az erős, dacos, kemény, bátor férfiú stíri?

Igen, mégis így történt. Bizalmas családi körben szabad utat engedett érzéseinek, engedte, hogy szívébe tekintsenek és meglássák, hogy az ő szíve, az ő népét, egyházát halálos hűséggel szerető szíve olyan elbirhatatlan aggodalmakkal, gondokkal, félelmekkel viaskodik, amelyekkel szemben lehetetlen a szenvedő embernek könnyeit visszatartani. Természetes, hogy lelkének e titkos mélységeibe csak egészen bizalmas körben engedett betekinteni. Ezért van az, hogy a Tisza Istvánról szóló emlékezésekben talán sehol sem szólanak róla úgy, mint a könnyező, a felelősség terhe alatt megrozkodó, szenvedő emberről. Pedig úgy érzem, hogy Tisza István mégis akkor volt igazán nagy, amikor ilyen emberi közvetlenségben mutatta meg a szívét. Két ilyen esetről tudok. Az első eset a református konventnek gyűlésén történt. Súlyos és indokolt szemrehányások hangzottak el a gyűlésen komoly egyházi férfiak ajkáról amiatt, hogy a református egyház más egyházakhoz viszonyítottan aránytalanul kevés támogatást kap. Ekkor szólalt fel Tisza István. Beszédében arról szólt, hogy megérti és osztja is a felszólalók véleményét, elismeri, hogy a református egyház államsegélye nem felel meg annak az arálynak, amelyhez számánál fogva más egyházakhoz viszonyulva joggal tart igényt, azonban ő úgy tartja, hogy az egyház életképességét veszélyezteti az, ha nem a saját híveinek hitére és áldozatkészségére támaszkodik, ha a hívek hozzászoknak a kényelemhez és lemondanak a hőstes erőfeszít-

tésről, ha egyházuk fenntartásának gondját nem saját elidegeníthetetlen szent kötelességüknek ismerik? Ki tudja milyen idők jöhetnek még reánk — és itt e gondolat kifejtésénél fátyolozták el a könnyek az erős férfiú szemét — és mi lesz akkor, ha egyházunkban nem lesz meg a semmi egyéb, egyedül csak saját hűségére, áldozatára támaszkodó erő? Ez volt az első eset. A második a háború alatt, Besztercén történt. A harctérről érkezett Besztercére az ezredes Tisza. A vármegyeházán küldöttséget fogadott. Sokkedves emlék kötötte ehhez a házhoz. Itt volt főispán, sógora, Bethlen Pál gróf. Boldog békeidőben kedves napokat töltött itt Tisza István. A küldöttség üdvözlétére meghozták lelkét a régi kedves emlékek. A feltöndülő emlékek lelkére nehezültek. Alig tudott szólni. Szemében könnyek csillantak meg. Régi, szép emlékek hatása alatt állok — mondotta. Ki tudja, mi vár reánk?

Ime, így áll előttem a könnyező Tisza István. Ezek a könnyek beszélnek arról, hogy milyen érzések viaskodtak ennek a nagy embernek lelkében.

Miért idézem ez emlékeket róla? Azért, mert azt akarom megmutatni, hogy milyen tisztán látta Tisza István a felelősségnek óriási terhét, melyet vállalnia és hordoznia kellett. E jelenetek, melyekben egy egy pillanatra fellebbent a fátyol, melyek szívbe érzéseit eltakarták az emberek szemei elől, mutatják, hogy a gyötrő aggodalmaknak milyen rettenő vihara dúlt e népéért szüntelenül viaskodó férfiú lelkében. És Tisza István szívében állandó kétséggel, tépelődő, remegő féltéssel, (tudjuk, hogy így vette magára a világháború kitörésekor a legnagyobb felelősséget is), mégis rendíthetetlenül erős, minden viharral dacoló, a kötelességteljesítésben soha megingást nem ismerő férfiú volt. Miért? Hogyan tudta legyőzni kétségeit, aggodalmait?

Kálvin Jánosról, Tisza István csodálatos hűséggel szeretett és féltett egyháznak reformátoráról tudjuk, hogy száműzetése után Strassburgból nem akart visszatérni Genfbe. Inkább akarok meghalni, mintsem magamat olyan kőpadra vonjam, melyen naponként ezer sebből vérzek — írta barátjának. És mégis visszament. Győzött lelkében a kötelesség iránt való vallásos hűség — indokolja elhatározását szemérmes tartozkodással.

Győzött lelkében a kötelesség iránt való vallásos hűség. Ez a belső titka Tisza István személyisége megértésének. Bölcs értelmével Tisza István tisztán látta, tudta, a lelkiismeret feloldhatatlan parancsaként érezte, hogy család-jándi, helyzeténél, a részről jutott képességeknél fogva semmiképpen sem térhet ki az elől a felelősség elől, hogy halálos veszedelmek szakadékaik közé került népe életének megtartásáért minden erőfeszítést vállalnia kell. Így vállalta és hordozta a legnehezebb kötelességteljesítés

terhét és felelősségét az erre praedestíndt ember Isten előtt felelős öntudatával egészen addig, amíg az életére törő gyilkos merénylet pillanatában, az isteni rendeltetés előtt meghajolva, eképpen szólott: „Ennek így kell lennie.“ Oh, igen, mennyire emlékeztet ez a szó a krisztusi szóra: Elvégeztetett.

Igy áll előtünk Tisza István. Nem volt könnyű dolog neki sem uralkodni szíve felviharzó indulatain, félelmeln és aggodalmain. Ember volt, nagy és erős ember, de mégis csak ember, embert kétségekkel, vívódásokkal, de győzelmes ember, a halál feletti is győzelmes ember, mert győzött lelkében egyszerű, tiszta, biblíás, kálvinista hite által a kötelesség iránt való vallásos hűség. A történelem itélőszéke előtt a feddhetetlen hűség hófehér tisztaságában, mint fénylő, lángoló szövétnek mutatja az utat nekünk is, eljövendő nemzedékeknek is a magára nemgondoló, igazl kötelességteljesítésre.

„IGY SZÓL AZ ÚR“

Csordultig van a poharam.

23. Zsolt. 5. v.

Emberi természetünkben van a panasz. S ha valakinek, úgy az üldözött, halálrakeresett Dávidnak bőséges oka lehetett volna erre. De ő, amint feltekint Istenre, többé nem a félelmeket, nem a halálveszedelmeket, nem a nélkülözéseket látja, hanem a kegyelmet, az áldást, a szeretetet, s mint egy szent bizonyágtétel, úgy fakad fel ajkán a mélységes hála felkiáltása: Csordultig van a poharam.

Kálvin azt mondja, Isten megtehetette volna, hogy minket állatoknak teremtsen. Megtehetette volna, de nem tette. Embernek teremtett. Hagyatott volna a kárhozatban, de a Krisztus által megváltott. Él a gyermekem, pedig halott is lehetne. Megvan a mindennapi kenyerem, noha nem érdemlem. Lehetnék munka nélkül s ime munkában vagyok. Hagyatott volna Isten a teljes elzúllásban s ime új emberré formált. Zsoltárt éneklek, pedig istentagadó is lehetnék. A hitvesem szeret, az elmém ép, családom megelégedett. Mennyi áldás! Mennyi kegyelem! Bizony Uram, csakugyan csordultig van a poharam. Ha koldussal találkozom, ha kórházat látogatok, ha tönkrement egzisztenciákról olvasok, ha tűz- és vízkárosultakat látok, ezt hallom, ezt érzem: csordultig van a poharam.

Ezt azonban csak az látja, aki élete minden körülményei közt egyedül Istenre tekint. Nem az emberekre néz. Istenre. Nem a felette álló emberekre, hanem a felette álló Istenre. És egyszerre nyilvánvalóvá lesz a kegyelem mérhetetlen nagysága. Nem azt látja, ami „hiány-

zik", hanem ami „van.“ Semmim sem hiányzik, mindenem van, mert enyém a kegyelem és az örök Szeretet.

Ez a felismerés pedig *bűnbánatra* indít. Hogy visszaéltem eddig a kegyelemmel. Menyire vak voltam eddig e Szeretettel szemben. Pedig eddig is csordultig volt áldással életem pohara. De a szívem üres volt. Isten kegyelme

azonban megragadott. Lelkének fénye életem éjjelébe tört.

Látom: csordultig van a poharam.

Vajjon mikor lesz már egyszer ez a bűnös szív is csordultig a Krisztus iránti hódoló szeretett, hálával, önátadással??

Miért nem ma? Miért nem ma?

(Kide.)

B. D.

Egyházi lapjainkról.

Utóbbi időben elég gyakran volt szó arról, hogy egyházi lapjainknak, folyóiratainknak az ügyét rendezni kellene. Ez alatt a rendezés alatt pedig a legtöbben azt értették, hogy a sok lap közül egyiket-másikat be kellene szüntetni, vagy egymással össze kellene kapcsolni. Általában az a vélemény, hogy igen sok egyházi lapunk van és egyik a másiktól nem igen tud élni.

Mielőtt a kérdésnek ehhez a vonatkozásához szólanék, kénytelen vagyok megállapítani, amint az a lapok feletti vitákból kitűnt, hogy valójában nem is ismerjük egyházi lapjainkat. Beszélünk a kérdés felett, mielőtt magát a kérdést valójában ismernénk. Legelső feladatunk tehát nem lehet más, mint rövid szemlét tartani egyházi lapjaink felett.

Egyházunk két kerületének van egy egy hivatalos lapja a *Református Szemle* és a *Reformátusok Lapja*. Feladatuk világos: az egyház életét illető legfontosabb kérdésekben irányítani az egyházi közvéleményt, rögzíteni az egyház mai életének legfontosabb eseményeit és közölni a hivatalos közleményeket, rendeleteket. Vitán felül áll, hogy ma az ilyen hivatalos lapoknak nélkülözhetetlen szolgálata van az egyházi életben.

Lapjaink másik csoportjában az egyház *lelkészei* számára szerkesztett folyóiratok tartoznak: *Az Út*, *Lelkipásztor*, *Református Lelkipásztor*. Az Út nemcsak a lelkipásztorok, hanem az egyház nevelői számára is írják, célja egyfelől lelki támogatást, másfelől tudományos útmutatást adni az egyház igehirdető és nevelő munkásainak. A Lelkipásztor viszont az igehirdetés gyakorlati közlönye kíván lenni s ezért céljának megfelelően főként prédikációkat közöl, emellett azonban vasárnapi iskolai vezérfonalat és kátétanítási útmutatást is igen sokszor adott. A Református Lelkipásztor főtörekvése viszont a lelkipásztori kar aktuálisan felmerülő kérdéseivel való szembenézés. Elvitázhatatlan, hogy valójában mindhárom célnak a megfelelő szolgálatára szükség van az egyházi életben, noha a három célnak egy lap keretei között való szolgálata is könnyen elképzelhető.

Lapjaink harmadik csoportja a *gyülekezetek felől* hivatkozva tekint, ezek a lapok tehát úgy is tekinthetők, mint a gyülekezetek lapjai. Ide so-

rolhatjuk a *Kialtó Szót*, *Harangszót*, *Református Családot*, az *Igét* és a szomszéd egyházkerület *Református Jövő* című organumát. Ezek közül az Ige, valamint a Református Család szorosán kapcsolódik egy-egy egyházi munkaközösséghez, előbbi a külmiszió, utóbbi a nőszövetségek munkájához.

Úgy is tekinthetjük tehát ezeket, mint egy-egy egyházi mozgalom hivatalos lapját. A Református Jövő a legegységesebbigényű néplapunk, hasábjain az egyházi és gyülekezeti élet minden kérdéscsoportja, rétege és mozgalma helyet kap. Külön rovatai vannak az asszonyok, lányok, fiúk, gyermekek stb. részére. A Kialtó Szó inkább az egyház tanultabb vezetőinek, a Harangszó viszont a falusi gyülekezetek népének akar a lapja lenni. Az igaz, hogy e lapok közül egyiknek-másiknak a munkája találkozik egymással, de az is igaz, hogy mindenkinek megvan a maga sajátosan külön munkamezeje. Egyházi életünk életrevalóságára, mozgalmasságára mutat, hogy annyi adott, komoly szükséggel szemben tudtunk megfelelő sajtószervet alkotni. Értesüléseink szerint azonban a Református Család és Harangszó c. lapjaink jelenleg súlyos nehézségekkel küzdenek és ha ezeket nem sikerül megoldani, akkor az erdélyi egyházkerületben éppen református népünk fog református sajtószolgálat nélkül maradni. Ez olyan súlyos veszteség lenne, amelynek a hatását még csak felmérni sem tudjuk. Nyugodtan merjük mondani, hogy egyházi életünknek egyik legsúlyosabb mai baja éppen falusi gyülekezteinknek magáramaradottsága az egyházi sajtókat ért súlyos veszteségek miatt.

Lapjaink negyedik csoportja *gyermekünk* és *ifjaink* számára akarja a református hit igazságait közvetíteni. Gyermekünk lapja *Az Én Kicsinyeim*, tanultabb ifjúságunké az *Ifjú Erdély* és falusi fiaink és leányaink irányítója a *Református Ifjúság*. Az Én Kicsinyeim annak ellenére, hogy egyre inkább elevenebbé válik, évről-évre veszít előfizetőiből. Ennek okát a nem református gyermeklap irodalom előretörésében és a mi öntudatlanságunkban kell látnunk. Az Ifjú Erdély újabban a középiskola legfelsőbb osztályai és a főiskolások számára ír, úgy, hogy az alsó osztályosaink, akik régebben lelki ha-

szonnal olvashatták az egyszerűbb Ifjú Erdélyt, kinővén Az Én Kicsinyeim keretei közül, meglehetősen magukra maradnak az egyházi sajtót illetően. A Református Ifjúság viszont egyre szebben kibontakozó munkáján keresztül jobban és jobban hozzá tud férni falusi és városi egyszerűbb ifjaink lelkéhez. Talán nem túlozunk, ha azt mondjuk, hogy aránylag egyházunk ifjúsága van sajtó tekintetében a legjobban ellátva, de ezzel nem mondjuk azt, hogy ne lennének itt is súlyos hiányaink.

Végül nagyobb városi gyülekezeteinknek majdnem mindenike megszervezte a maga külön kis gyülekezeti lapocskáját, értesítőjét, hirdőjét. Ezeknek mindenike pótolhatatlan szolgálót végez. Egyikük másika, itt gondolok különösen a bukaresti egyházközség lapjára, az Egyházi Újságra, a gyülekezetet környező egyházmegye kérdéseit is nyilván tartja. Egy-kettőben pedig olyan értékes gyülekezettörténelmi feldolgozások jelentek meg, hogy emiatt tarthatnak igényt egyetemesebb méltánylásra. Ezeket a lapokat akkor sem szabad megszüntetni, ha egy, egyházunk minden gyülekezetét irányítani tudó egyetemes igényű gyülekezeti lapot tudnánk szervezni, amilyen lap akar lenni pl. a királyhágómelléki Református Jövő.

Lapjaink számbavétele után szomorúan kell megállapítanunk, hogy ha azok előfizetőinek számát összeadjuk, ez a szám alig teszi ki az egyháztagnak 3%-át. Ha minden lapot még öt-öt más egyháztagnak is elolvas, akkor is csak egyháztagnak 15%-ához érhet el egyházi sajtónk. Az valószínű, hogy a szomszéd kerület egyetemes néplapja már jóval több hívünkhöz jut el, viszont annak terjesztése minden lelkésznek hivatalbeli kötelessége. Egyházi lapjaink körül az a legnagyobb baj, hogy lapjaink aránylag igen kevés egyháztagnakhoz jutnak el. Kérdés, hogyha ezeket a lapokat egyesítenénk, akkor több hívünkhöz tudnánk-e lapjainkon keresztül az evangéliumot eljuttatni? Én azt hiszem, hogy erre a kérdésre a határozott nemmel felelhetünk. A lapegyesítés által a lapok nagyobbak és drágábbak, sokkal általánosabb jellegűek és az adott különös szükségeket kevésbé szolgálók lennének, tehát céljukat még kevésbé érnék el. Az a tény, hogy igen sok lapunk van, csak azoknak a lelkészeknek tűnik a szemébe, akik mindenik lapot járattni szokták, valljuk meg, igen súlyos áldozatok árán, nemcsak a maguk, hanem a gyülekezet szükségének kielégítése céljából. Ezen a téren azt a megoldást kell követni, amelyet már több gyülekezet bevezetett, hogy nem a lelkész magán-számlája, hanem a gyülekezeti költségvetés terhére rendelik meg a lapokat, és azok bekötötés után a parochiális könyvtár tulajdonába mennek át. Úgy tudom, hogy valamelyik egyházmegye ebben a kérdésben egységesen állást is foglalt.

A mi legfontosabb kötelességünk a meg-

levő egyházi lapok támogatása és terjesztése, ezáltal a gyülekezetek belüli utáni éhségének fokozása. Csakis egy ilyen nagyfokú missziói jellegű munka elvégzése után lehetne arról beszélni, hogy szerkesszünk és adjunk ki egy terjedelmesebb egyetemesebbjellegű református néplapot, amelynek már olyan nagyszámú olvasója lenne, hogy az előfizetők nagy száma a lap kiadását is olcsóbbá tudná tenni. Igenis rá kell nevelnünk magunkat és gyülekezeteinket az egyházi lapok olvasására. Az igazság az, hogy a lapokat nem szoktuk elolvasni és így nem is látjuk azoknak jelentőségét. Úgy tartjuk, hogy egyiket-másikat ezért, vagy azért illik megrendelni. Pedig mindenik lapunkban lenne mit olvasnunk. És ha lapjainkat gondosan olvasnánk, sokkal világosabban tudnánk a mai kérdésekben itélkezni. Hányszor megtörtént, hogy egyik-másik kérdésben valaki tanácsot kért és rámutattunk arra, hogy éppen erről a kérdésről valaki egy jó cikket írt valamelyik egyházi újságban és akkor az illető szégyenkezve vallotta be, hogy neki ugyan jár az illető lap, de nem szokta elolvasni. Egy másik alkalommal valaki habzó szájjal szidta egyik egyházi lapunkat. Én akkor nem szóltam semmit, csak másnap elvittem hozzá magammal az illető lap néhány számát s akkor abból a hely megnevezése nélkül pár cikket felolvastam előtte. Az illetőnek a cikkek nagyon tetszettek s ujjongva jelentette ki, hogy igen, ilyen cikkeket kellene az általa lebecsült lapba is írni. Erre én szerényen megjegyeztem, hogy éppen az illető lapból olvastam fel az általa is nagy tetszéssel fogadott cikkeket.

Nekünk el kell jutnunk oda, hogy a mai református élet és egyházi élet szempontjából elengedhetetlenek tartsuk az egyházi sajtót. Legyünk ezzel a sajtóval szemben igényesek. Irjunk a szerkesztőknek, hívjuk fel azok figyelmét erre vagy arra a jelenségre, az általunk felvetett kérdésekkel zaklassuk őket, vitatkozzunk a cikkeikkel, de aludni semmiképpen se aludjunk.

Szerintem nem arról kell beszéltnünk, hogy miképpen egyesítsük lapjainkat, hanem sokkal inkább arról, hogy minden lapunkat segítsük arra, hogy a maga sajátos hivatását minél jobban be tudja tölteni. A sajtónak az egyház legmozgalmasabb munkájának kell lennie, éppen ezért nem lehet itt az egységesítés elvét keresztül vinni. A szerkesztők teremtsenek maguk között és lapjaik között munkaközösséget. A lapok olvasói szeressék, figyelemmel olvassák végig lapjainkat, ajánlják azokat másoknak is. Csakis ilyen munkaközösségben juthatunk el oda, hogy fokozni tudjuk sajtónk munkáját, növelni tudjuk az olvasók igényét és fel tudjuk egyházunkat készíteni arra, hogy egyetemesebbigényű, nagyobb előfizetési árt követelő lapot is el tudjon tartani.

László Dezső.

Isten igazságos.

„A Mindenható el nem fordítja az igazságot.“ Jób 34: 12

Jób egyik legnagyobb hibája az, hogy életét eredménytelennek és Istent igazságtalannak tartja. Ezzel szemben Elihu arra figyelmezteti őt, hogy Isten mindenkinek megfizet az ő útjai szerint. Ennek a kijelentésnek alapja az Ő örökkévaló hűsége. Amint a földet s az egész világot életi, gondviselésével igazgatja, úgy gondoskodik arról is, hogy a jó jutalmat, a gonosz pedig büntetést nyerjen. Krisztus ezt a törvényt nem szüntette meg, sőt a hit és hitellenség útjának, a szoros kapunak és keskeny útnak felmutatásával még inkább szívből véste Isten világigazgatását, hűségét.

Ne zúgolódj hát te gyarló lélek, ha nem is látod mindegyre kézzelfogható módon az Ur útjainak beteljesedését. Fogadd az ő sújtólását alázatosan, kérj Tőle mennyei világosságot céljai megértésére s akarata betöltésére.

Bocsásd meg, irgalmas Isten, hogy sokszor ellened szóltam s zúgolódtam munkám jutalmának elmaradásáért. Add nekem a te Szent Lelkedet, hogy megértem intézkedéseidet s hittel várjam megtartásodat úgy a földön, mint az örök hazában. Amen.

Egyedüli reményem... Erd. 170. Khm. 263 D.

A lelkipásztori munka jutalma.

Egy ifjú lelkipásztor néhány évi működés után panaszkodott presbiterének amiatt, hogy munkájának még eddig semmi eredménye sem látszik. A bölcs egyházi előljáró sok beszéd helyett hátravezette őt kertjébe s egy dús rózsabokorra mutatott:

— Éveken keresztül ápolom ezt a rózsát s látja, mégsem hoz virágokat.

Az ifjú pap mindjárt az ő gyülekezetére gondolt.

— De nézze csak — folytatta tovább a házigazda —, mi van a szomszédkertben?

A rózsátó ágait félrehajtva, áttekintettek a kerítésen. S ime a rózsátó egy másik hajtása ott tele volt lángvörös, illatos, gyönyörű virágokkal.

A lelkész megértette a példázatot. S minden-napi imádsága lett ezután ez: Amit át nem látok, arra Te taníts meg engemet. **Dr. N. G.**

A fenti elmélkedést s történetet az „Itt az Isten köztünk“, 1939-re most megjelent kiadásából vettük mutatónak. A csendesóra s családi áhitat megtartására segít a könyv s a bibliai tömbnaptár. Tervszerűen vezet át a Biblián egy négy éves terv alapján e minden napra elmélkedést, imádságot s éneket nyújtó könyv. Ára 28 lei. A bibliai tömbnaptár ezek mellett aránylag minden második napon megvilágosító történetet, újabb vallásos éneket s megfelelő könyvre való útmutatást is közöl a hátlapokon. Szép kivitelű hátlappal a tömbnaptár ára 48 lei. Megrendelhetők az Ifjú Erdély kiadóhivatalában. Cluj, Ref. Theologia.

GYÜLEKEZETI ÉLET

Ebben a rovatunkban alkalmat adunk egyháztagjainknak arra, hogy minden, a gyülekezeti élettel kapcsolatos megjegyzésüknek, javaslatuknak kifejezését adjanak.

Nagykorú egyháztagok nyilvántartása.

Mondanivalót nem támadó szándék, hanem az öntudatosítás vágya diktálja. Idéldizmusban fűrűdő vágy, amelyik keresi hibáit, hogy legyőzhessük azokat. Orvos, aki keresi a baktériumokat, de nem elégszik meg jelentéltük kimutatásával, hanem keresi elpusztításuk eszközeit, módjait is.

Jelenleg nincs egységes adókövetési rendszerünk. Előfordul, hogy egyik egyházközségben személyszerinti, másokban családonkénti, harmadikban asztalonkénti alaptól indul ki. Eredménye igen sok esetben, hogy egyháztagjaink egy része kimarad az adófizetés kötelezettsége alól. Jövedelatu gondoskodásból, nincs külön jövedelem, vagy hasonló elfogadható indok alapján nem veszik fel az adófizetők közé. Ez önmagában nem volna nagy baj, de van az éremnek más oldala is. Szervezeti jogaink gyakorlásának feltétele a kifizetett egyházi adó. Ha az adót nem fizető egyháztag véletlenül részt vesz a közgyűlésen (kötelessége, mint egyháztagnak!) és azon történetesen szavazás van (melyiken nincs?), félretanácsoltatik a szavazók közül. Bocsánat a megállapításért, de ez legjobb (!) esetben közömbösséget eredményez. Tudom, hogy vannak hanyag, sőt rosszindulatú emberek is, akiknek nemtörődömsége, vagy téves törődése fegyelmező eljárást kíván és hogy az ilyenek adónemfizetése ellen alkalmas eljárás, hogy ne mondjam, büntetés a szavazati jog megvonása. Nem a fegyelmező eljárás eme neve ellen van kifogásom (kétlűnő eszköz!), hanem alkalmazásának módja ellen. Túlozva mondhatnám így is: alkalmazásánál erősebb erkölcsi alapot szeretnék látni. Olyanszerűt, hogy felvessék kivétel nélkül minden nagykorú egyháztagot a jogosultak közé, ugyanakkor azonban felvilágosítom őket az ebből folyó kötelességekről, jogokról. Ha nem aszerint „fogsz“ cselekedni, magadra vess. Az egyének kell alkalmazkodnia a törvényekhez, nem fordítva. Ilyen eljárás mellett a tiszta szándékban senki sem kételkedhetik, a fegyelmező eljárás is tényleges mulasztást büntet. Ha nem így tesztek, lehet, hogy mulasztást, de az is lehet, hogy tiszta szándékú, jó erkölcsű embert fegyelmezel, fegyelmi ok nélkül.

Azt javaslom, hogy a következő eljárást vezessék be gyülekezeteink:

a) A mindenkor 21 évesek évenként felveendőik külön az adókötelesek és külön a jogosultak közé;

b) a névsorokba való felvétel évenként (ref. emlékünnepe?) ünnepélyes külsőségekkel történik, ugyanakkor a vonatkozó törvények nyomtatott kivonatát kapják az egyháztól ajándékkul;

c) jogosultak közül törölni csak fegyelmi eljárással lehet;

d) fegyelmi eljárásra jogot ad az egyházi adónak záros határidőn belül való ki nem fizetése is;

e) elsőfokon a presbitérium törölhet.

Ezzel a módszerrel az adófizetésre kötelezett, de adót nem fizető egyháztagokat is számontarthatjuk és figyelhetjük. A névsorok összedíltetésének kérdése nem tévesztendő össze az adókövetéssel. Nem kivétel a beiktatás sem, hanem pusztán a jogosultság megállapítása. A névsorösszedíltetés az anyakönyvek alapján történik. A meghatározott évfolyamnak megfelelő születési éven anyakönyvezetteknek nyers listára írása az első teendő. Második a nyers listán levők csoportosítása, itthon levőkre, ismert helyen tartózkodókra, ismert helyre távozottakra, eltűntekre és elhaltakra. Harmadik teendő az ismert helyre távozottak átültetése és az ismert helyen tartózkodók igazolása. Ez egyben a helyi névsor kitegésztése is, jelenlevők és vendégek tétellel. Negyedik

teendő az eltűntek kutatása. Ötödik az elhaltak sirhelyének felkutatása.

Nagy figyelem szentelendő a törvénykivonatok készítésének: elkészítés, nyomdal előállítás, szétküldés, költségek előteremtése.

Az ünnepély megrendezésénél fontos, hogy legyen a kellő átmenet. Különös fontosságú ez olyan egyházközségnél, amelyben egyúttal rendszerváltozást is jelent. Magának az ünnepélynek tartalmaznia kell céljának ismertetését, a névsorösszedíltás történetét, eredményét; névsorolvasást, benne a tartózkodási helyeket (elhaltak hol, mikor; eltávoztak hová, mikor, meddig; nálunk vannak mióta, meddig,) az itthon levők, jelenlevők és vendégek előállítását csoportjuk és kereszteltesük sorrendjében, a kivonatok szétosztását, a gondnok üdvözlő beszédét, amivel befogadja őket egyházuk felöltött tagjai közé; egyik ünnepelt választás beszédét; áldást és utolsó pontként az elhalt évfolyambeltek sirjának megkoszoruzását.

Lényeges kérdés még az érdekelték előkészítése is. Összehívásuk, tanítás keretében az akció, valamint az

egyházszervezet ismertetése, lelki előkészület, ahol szükséges az elhalt évfolyambeltek sirjának rendbehozása.

Utolsó ebbe az ágba tartozó kérdéscsoport a nyilvántartás kezelése, egységességének és folytonosságának biztosítása. Szükséges egy központi szerv. A műveletet a nyilvántartás körébe tartozóknak látom és ezért a szervezet nyilvántartói hivatalnak vezetőjét főnyilvántartónak nevezem. Kötelessége a megrendezés keretében az átültetés, igazolás, kutatás irányítása, illetve közvetítése. Ünnepély elmaradása esetén a felelősség megdőlését végett fegyelmi eljárás indítása. Kisebb gyűléseketekben a lelkész vagy gondnok lehet ez a nyilvántartó.

Sok ága-boga van a kérdésnek, zökkenőmentes megvalósítása csak alapos előkészülettel lehetséges, de lehetséges. Csak egy ici-pecí akarát kell hozzá. Igen szívesen venném, ha testvéreim közölnék velem esetleg felvetődő gondolataikat, aggályaikat, tapasztalataikat, szóval bármilyen, a kérdés csoportra tartozó észrevételeiket.

Szdszrénen.

SZÁSZ KÁROLY, kereskedő.

Egy kálvinista évforduló.

1938-ban pontosan négyszáz esztendeje annak, hogy Kálvin János, genfi lelkipástor a genfi tanács Genfből „végeken” száműzte. A roppant időtávlatból érdemes emlékezetünkbe idézni e száműzés okait, következményét és jelentőségét.

Mikor Kálvin, Farel kényszerítő erejű felhívásának engedve, 1536-ban Genfben telepedett meg, a város lakossága csak éppen külsőleg volt református. A római kat. egyháztól politikai okok miatt szakadtak el, mert önállóságukat féltették a savoyai hercegektől és az ezeket támogató római püspököktől. Pár vita után, Farel Vilmos, Fromen és Viret prédikátorok hatása alatt, valamint Bern város hathatós támogatásával a genfi tanács 1535. augusztus 26-án kimondta, hogy „a pápista vallást ezennel eltöröljük s elfogadjuk a reformált vallást, melynek alapja az evangélium”.

Am a reformációnak a genfiak lelkében nem volt gyökere. Életük továbbra is éppen úgy folyt, mint a római egyházhoz való tartozásuk idejében. A lakosok nagyrésze megmaradt abban a szörnyű erkölcsi romlottságban, melyet a régi egyház szépen elnézett, mivel a római papok maguk is igen erkölcstelen életet éltek. (1502-ben a barátok fényes nappal hurcolták el egy leányt az utcáról a zárdába, honnan a rendőrség csak erőszakkal tudta kiszabadítani. 1525-ben hasonló eset történt magával a püspökkel is.) A város polgárai tehát egyáltalán nem türtőztették magukat a különböző kicsapongásokban. A bújjázkodás, fényűzés, tékozlás, kártyázás, részegeskedés általános volt. Farel és társai persze ezeket nem nézték szó nélkül. Szüntelenül küzdöttek a bűnös szokások és szórakozások ellen s intették a népet az Istennek tetsző igaz életre. Amde a polgárság nem akarta túrni a ref. prédikátorok dorgálását s már 1536. szeptemberében nagy küldöttségben keresték fel a tanácsot, mely előtt kijelentették, hogy „ők szabadságban akarnak élni, s a prédikátorokat, kik az ő bűneiket fedették, tovább nem tűrhetik”.

Ilyen körülmények között Farelnek nagyon nehéz volt a helyzete. Az egyház szervezésében és az egyházi élet erősítésében gyengének bizonyult. Ezért kényszerítette Kálvint arra, hogy Genfben maradjon és neki az egyház megszervezésében segítsen.

Kálvin 1536-ban kezdte meg genfi munkásságát. Eleinte csak mint írásmagyarázó szerepelt. A Szent-Péter templomban tüzetes, komoly, vallásos tanításokban magyarázta a Szentírást. Később vállalta el — megint Farel kérésére — a prédikatori tisztelet. Ettől kezdve lett a genfi ref. egyház irányítója. Lelkésztársával együtt hétről-hétre magyarázta az Igét; vitákon védte az evangéliumi hitet. A nép és ifjúság vallásos nevelése érdekében adta ki híres kátéját. A genfi tanács lassankint egészen az Evangélium hatása alá került, s

a ref. vallás alaptételeit állami törvényeknek nyilvánította. Az addig dívatos szerencsejátékokat tiltotta, a fényűzést, bújjázkodást, kicsapongásokat szigorúan büntette. Így a genfiak élete megváltozott.

Amde sokan voltak olyanok, akik a szigorú keresztény életmódba nem tudtak belenyugodni. Ezek szervezkedni kezdtek — libertinosoknak nevezték őket — és az 1538. februárjában tartott választásokon többségre jutottak. Az új tisztviselők nagyrésze közülük került ki. Ennek következtében megindult a harc Kálvin és társai ellen. A kocsmák és mulatóhelyek újra megteltek, s a városban újra felhangzott a részegek ordítása. Ekkor történt egy esemény, mely a tanácsnak alkalmat adott a Kálvin elűzésére. A berni tanács ugyanis felhívta Genfet, hogy a berni ref. egyház szokásaihoz alkalmazkodjanak. (Több ünnep, az úrvacsora kovásztalan kenyérral való kiszolgáltatása stb.) A genfi tanács ezt elfogadta s ilyen értelmű rendeletet adott ki. Kálvinék e szokásokat közömbösöknek tartották, de azt nem akarták engedni, hogy a tanács, mint világi hatóság ilyen, kizárólagosan egyházi kérdésekbe avatkozzék bele. Ezért azt kívánták, hogy e szokások elfogadását vagy visszautasítását egyetemes zsinat határozza meg. Am a genfi tanács ezt nem várta be, hanem kenyértörsére akarván vinni a dolgot, rögtön kiadta a rendeletet az úrvacsora kovásztalan kenyérral való kiszolgáltatására. Húsvét közeledett éppen. Kálvin és társai kijelentették, hogy a rendeletnek nem tehetnek eleget. Erre a nép tüntetést rendezett ellenük. Lakásaik elé vonultak, ablakaikon belövéldöztek s halállal fenyegették őket, ha tovább is ellenszegülnek. De a lelkészek nem hátráltak. Az öreg Courault kemény beszédben fedte meg a tanácsot, mire ez őt fogságba vetette. Mikor Kálvinék az újabb felszólításra is nem-mel feleltek, a tanács — Húsvét szombatján — eltiltotta őket a szószékről.

Másnap a nép fegyveresen jelent meg a templomokban. Kálvin és Farel barátjaik védelme alatt felmentek a szószékre és onnan kijelentették, hogy nem fogják kiosztani az úrvacsorát. A jelenlevők erre kivont karddal rohantak rájuk, s csak barátaiknak köszönhették, hogy a templomban élve maradtak. Másnap a 200 tagú tanács hivataluktól megfosztotta őket, a népgyűlés pedig szótöbbséggel kimondta, hogy Genfet végleg el kell hagyniok. Kálvin és Farel csakhamar el is mentek.

Igy tehát a lelkipásztorok „inkább engedelmességek az Istennek, mint az embereknek”. Kálvin Strassburgba ment s itt egy minta ref. gyűlékezetet szervezett. Genf pedig megindult a lejtőn. A kicsapongás, a szabadság olyan méreteket öltött, hogy a város a legnagyobb veszedelembe jutott. Ezért 1541-ben visszahívták Kálvint, aki aztán a komoly egyházfegyvellemmel rendet teremtett.

B. S.

Egy kis történet a „nagy“ Tiszáról.

— Haldlának 20 éves évfordulóján. —

1917. év novemberében Désen teljesítettem szolgálatot, édesanyám pedig Gírolton volt áll. tanítónő. E kis község vasúti megállója Dengeleg. Ez az órház kb. 17 km. távolságra van Déstől Szamosújvár felé.

Történt vala pedig, hogy a fentemlített hónap egyik napján a többek között — nagy örömmre — az volt olvasható a napiparancsban, hogy szerénységem is előléptetett önkéntes őrsvezetőből valóságos önkéntes tizedessé.

Minek is örvendhetett akkoriban egyébrek egy 18 éves gyermekarcú katona, mint annak, hogy egy „krumplivirágot“ megint felvarrhat a galléjára, amivel aztán az az előny is járt, hogy sokkal kevesebb volt azoknak a száma, akiknek gyakori sétálásai közepette tisztelgynie kellett.

Csak természetes, hogy ezt a „nagy“ eseményt minél előbb közölni kellett az otthoniakkal, éppen ezért a legközelebbi szombaton 36 óras eltávozást kértem és kaptam is.

Új csillagokat, fehérkesztyűt és tizedesi szuromyobtot beszerezve, egy igazi „önkéntes tizedes“ hez méltóan igyekeztem az állomáshoz. Az csak természetes, hogy, ha soha nem, de akkor II. osztályra váltottam jegyet.

Kevéssel hat óra előtt „robogott be“ a kis mozdonyral vontatott „kávédaráló“. Szomorúan voltam kénytelen szemlélni, hogy milyen sok az utas. Végigjárva a kupékat, meglepődve tapasztaltam, hogy sehol sincs számomra hely.

Utoljára hagytam az első kupét, ahol örömmel állapítottam meg, hogy annak egyik fülkéjében csupán egy gyűrött ruhás, jól megtermett katona ül egyedül. A ruhája éppen olyan csukaszürke volt, mint az enyém, ellenző nélküli tábori sapkáján az ezred jelvénye. Biztosra vettem, hogy a harctérről jön. Karba tett kezekkel nézett az állomás felé.

„A szükség törvényt bont“ gondoltam magamban s tiszteletreméltóan kopogtattam a fülke ajtaján.

Határozott „szabad“ volt a felelet.

Az ajtó felé fordulva szólott a „szabad“ és én akkor vettem észre, hogy a fülke utasa egy huszárezredes. Hirtelen meg is bántam, hogy kopogni merészellek, de elhangzott a „szabad“, s így kénytelen voltam belépni.

Feszés vigyázással jelentkeztem és az előírásnak megfelelően bemutatkoztam az ezredes úrnak, akinek tekintete ez idő alatt tetőtől talpig végig mért, s én mozdulatlan álltam előtte és az agyamban a másodperc ezredrésze alatt átvillant az az igazság, milyen kicsi is egy önkéntes tizedes egy ezredes előtt, ha mindjárt az illető önkéntes 181 cm. magas is, pláne, ha az ezredes úr még ennél is magasabb.

„Foglalj helyet fiam!“ hangzott az ezredes úr megnyugtató parancsa.

Én pedig nagy lelki megnyugvással a kis II. osztályu fülke egyik sarkában úgy meghúzódhatk, mint ahogy illik meghúzódni és meghúzódhatk az alantas a felettese társaságában; közben pedig titokban én is megnéztem az ezredes urat, aki nem látszott olyan „mindennapi“ embernek.

Sajátságos „sas“ orrán feketekeretes szemüveg volt. Magas homlokát eltakarta az ellenző nélküli sapka, ami igen jól állott neki. A ruhája, köpenyege gyűröttebb volt, mint az enyém. (Hiába, meglátszott, hogy én a szobából, ő pedig a harctárról jött.) Széles mellén egy pár kitüntetés helye látszott. Őszebbe vegyülő szakálla és bajusza gondozott. Egy pár koffer volt csak a hálóban, s tisztiszolgát nem láttam a folyósón. (Lehet, hogy a III. osztályon utazott)

„Nem lennél szives fiam nekem egy pár újságot venni?“ kérdezte egy pár perc múlva az ezredes úr.

„De igen!“ ugrottam fel szolgálatra készen.

Megkért, hogy vegyek egy Pesti Hírlapot, egy Magyarországot és egy Az Est-et.

Rohantam újságot venni, annál is inkább, mert a vonat tartózkodási idejének vége felé járunk és semmiképpen sem akartam lemaradni a vonatról.

Amint a kupéhoz visszaérkeztem és feljárom szállni, a kalauz megállít.

„Oda nem szabad senkinek felszállni önkéntes úr“ — mondotta a kalauz.

„Miért?“ — kérdeztem csudálkozva.

„Azért, mert ebben a kupében utazik Tisza István miniszterelnök úr, mint ezredes, aki most jön a bukovinai harctérről és utazik Pestre.“

Csak természetes, hogy a hallottak után nagy volt a meglepetésem és bizony egy kicsit meg is szeppentem, hogy én egy ilyen nagy úr fülkéjébe mertem bekopogtatni.

Miután hirtelen elmondtam a kalauznak az idáig történetet, bizonyosságul bemutattam a három újságot is és a maradék pénzt, továbbá hangsúlyoztam, hogy a katona felettesének parancsát minden körülmények között teljesíti, no meg a vonat is már mozgásban volt, a kalauz felengedett a kupéba.

Bizonyos megilletődöttséggel adtam át az újságokat, amit az „ezredes úr“ köszönettel vett át. Én pedig, miután már tudtam, hogy milyen nagy úrral állok szemben, mint aki jól végezte a dolgát, jobbnak láttam volna a fülkéből eltávozni.

Az „ezredes úr“ bizonyára meglátta ebbéli szándékomat, mert amikor észrevette, hogy távozni készülök, barátságosan figyelmeztetett:

„Maradj csak nyugodtan!” Egy perc sem telt el és ahelyett, hogy neki fogott volna az újságok olvasásához, kérdezni kezdett. Személyi adataim elmondása után megkérdezte, hogy milyen vallásu és foglalkozású vagyok?! Amikor megtudta, hogy tanító vagyok, azt is megkérdezte, hogy ki vagyok-e nevezve, kapom-e rendszeren a fizetést, hol lakom? Nincs-e valami panasgom, vagy kívánságom?

A rövid 20 perces úton be kellett számolnom az otthoniakról, testvéreimről. Végül érdeklődése kiterjedt az alig 100 lelket számláló kis girólti református gyülekezetre és érdeklődéssel hallgatta végig az arról elmondottakat is.

A máskor olyan hosszúnak tetsző utazás igen rövidnek tűnt fel. Alig indultunk el, máris a kalauz éles „Dengeleg” kiáltása hallatszott. Én pedig egy „kemény” tisztelgés után „kato-

nás” kézfogásban részestültem Gróf Tisza István ezredes úr részéről.

Leszállva a vonatról, a több, mint egy óráig tartó gyaloglás alatt elég időm volt elmélkedni magamban azon, hogy milyen kegyelmes hozzám az Úr, amikor engem méltónak tartott arra, hogy megismerjem azt az igazi keresztyén kálvinista nagyságot, akit milliók meg milliók olyan nagy-nak tartanak, s akitől én a rövid félórai együttléti általi olyan sokat tanultam.

*

1918. novemberében pedig, amikor négyheti nehéz gyaloglás után a harctérről visszaérkezve, tragikus haláláról értesültem, én nemcsak az igazi katonát, vagy a nagy államférfiút, hanem az igazi hithőst is sirattam benne.

Kolozsvár, 1938. október 31-én.

Kovács Lajos.

Iratterjesztéseink apróbb kiadványai.

Nagyon nehéz iratterjesztésünknek, az Egyházkerület és „Ifjú Erdély” iratterjesztésének apróbb kiadványairól írni. Sok fontos kiadványról pl. nem érdemes már írni, mert kifogytak és nincs már mód pótlásukra. Viszont annyi apró és jó vallásos füzet és könyvecske kapható most is, hogy csak címeik felsorolása igen nagy helyet foglal el. Nehéz a csoportosítás is, mert különböző kiadványok néha ugyanazon dologgal foglalkoznak, — hasonló kiadványok pedig más-más kérdést ölelnek fel.

Talán két megkülönböztetést tehetünk: 1. lelkipásztorok és az Igével nagyon komolyan foglalkozó egyháztagok; 2. az egész reformátusság részére kiadott termékek. Próbáljuk meg ezen az oldalon közelíteni meg a kérdést.

Egyházunk iratterjesztése gyakran a vezetőkre: lelkipásztorokra, ifjúsági, szövetségi csoportok irányítóira néz. Ide tartoznak a nagyobb „Lelkipásztori Kézikönyvek”-en kívül a bibliáorai vezérfonalak, a „Kiáltó Szó” könyveinek egy része stb. Itt említjük meg azt a „Biblia-melléklet”-et is, amely csak Bibliába köttetve használható, de az istentiszteleti sorrendek és Bibliára vonatkozó összefoglalások, textusgyűjtemények stb. által igen megkönnyíti a lelkipásztorok, vezetők munkáját. Ide tartozik a teljes szövegű Heidelbergi Káté, II. Helvét Hítvallás is, — egyszerűen azok a könyvek, amelyek a parochiális könyvtárak számára is kiadattak. Céljuk a hitbeli alapok tisztázása, a lelkipásztori munka megkönnyítése.

Ehhez a csoporthoz számíthatjuk a Bibliai Lottójátékot, valamint a „Segédkönyvek az IKE munka szolgálatához” cím alatt megjelent kiadványokat: a különböző szindarabokat, az IKE és IKESZO munkáját ismertető két füzetet, „A mi játékaink” 100 társasjátékot tartalmazó füzetét és végül a nemsokára egészen új és átdolgozott kiadásban ismét megjelenő nagyszerű daloskötvevünket: „A mi dalaink”-at. Az utóbbi azonban lényegénél fogva már a második csoportunkhoz tartozik.

Végül a lelkipásztorok tudományos továbbképzését tartja elsősorban szem előtt a „Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből” címet viselő füzet-sorozat, amely dogmatikai és gyakorlati theologiai, valamint történeti kérdéseket ölel fel és világosít meg.

(E könyvek részletes felsorolását cikkünk végén adjuk.)

2. Egyetlenegy kiadványunk sincs azonban, amely kizárólagos céljának tartaná azt, hogy csak a lelkipásztoroknak és vezetőknek szolgáljon. Egyházunkban nincs külön „papi kaszt” és „papi tudomány”, — vagy ha van

is az utóbbi, az egyetemes papság elvénél fogva mindenkinek szól az. Így a fent felsorolt műveket is úgy kell csupán néznünk, hogy mindenkinek, de elsősorban az egyházi munkák vezetőinek szólnak azok. Bár odáig jutnánk már valaha, hogy az egyházunk tagjai ellenőrizni tudnák e kiadványok és elsősorban a Szentírás tanításai alapján: vajjon lelkészeink Krisztus tiszta evangéliumának tudományát hirdetik-e a gyülekezeteknek?!

Egyházunk iratterjesztésének legtöbb kiadványa azonban természetesen a gyülekezetek tagjainak kérdéseire néz és azokra kíván feleletet adni. Igen nagy baj az, hogy ezeket a kiadványokat sok lelkipásztor megveszi ugyan, de csak a maga egyéni használatára, és így azok igazi rendeltetési helyükre soha el nem jutnak. Szomorú látni, mikor egy-egy lelkipásztor nagy rábeszélésre megvesz egy darab 3 lejes belmissziói füzetet, — mintha azt 700 romániai lelkész számára adták volna ki 2000 példányban!

Az ifjúság számára kiadott könyvek sikerét még csak biztosítja az elég intenzíven folyó ifjúsági munka. Az „Élő Könyvek” sorozatában megjelent kedves füzetek igen sok száma után áll olt a jelzés: „Elfogyott”; a „Zengjen Hálaének” című énekeskönyv pedig immár nyolcadik kiadásban jelent meg az idén. Azért sok most is kapható az „Élő Könyvek” közül: jó volna, ha több életet vinnének gyülekezeteinkbe és ifjúságunk közé!

A régebbi „Élő Könyvek” közül nagyon szeretném felhívni olvasóink figyelmét Dr. Mann Traugott: „Érettség és tisztaság” című, a nemi kérdéssről szóló könyvecskéjére (fiúk részére szól; a leányok, asszonyok a más kiadásban megjelent Nelly Lutz-füzeteket használhatják: „Harc a tisztaságért” és „A megoldatlan kérdés”); valamint Imre Lajos: „Aranylanc”-ára, amely különösen konfirmáció után, de általában az öntudatra ébredező, hitben fejlődő ifjúságnak, valamint a felnőtteknek igen sok hit-kérdésben világos, könnyen érthető feleletet tud adni.

Talán nem is ismerjük az újabb „Élő Könyvek”-et: a nagy japán keresztyén: „Kagawa” életét leíró Imre Lajos-könyvet és Dr. Horváth Jenő két kis füzetét: „Úram, taníts minket imádkozni!” és Moody Dwight: „Mozaikok egy világmisszionárius életéből”. Olvassuk, terjesszük ezeket!

A nem kizárólag az ifjúság felé néző kiadványokkal már nagyobb baj van. A sok kérdés között vívódó, öntudatlan és kishitű egyháztagoknak pedig igen nagy áldást jelentene e kisebb-nagyobb kiadványok ismerete.

Ott van pl. a „Zarándok útja“, Bunyan János világhírű könyve, amelynek minden Istent kereső lélekhez el kellene jutnia, és amelyet alig-alig lehet — potom áron — eladni.

A „Kialtó Szó Könyvei“ ugyancsak egyházunk komolyabb, felnött rétegeit keresik; vajjon megtalálják-e? Pedig milyen hézagpótlóak ezek a könyvek, amelyek „A mi egyházunk“ ismertetésétől Barth Károly pár előadásáig vezetni és erősíteni akarják hitünket! „Szórványainkról“ hiába beszélünk azok ismerete nélkül; az „Egészségügyi Tanácsadó“ testünket kívánja bajoktól megóvni; László Dezső: „Két tűz között“ je a mai magyar irodalom tükrében mutatja be egyházunk égető problémáit. A legutolsó, most megjelent füzet pedig: „Amit a református középiskolákról mindenkinek tudnia kell“ igazán mindenkire szól legdrágább kincsünkről: középiskoláinkról.

Ott vannak azután az „Egyház és Misszió“ című viselő bel- és külmisziói füzetek, amelyeket minden haszon nélkül, egyedül a terjesztésért, a misszióért adtunk ki. A legkönyebben megszerezhető módon legnagyobb kérdéseinkre (egyház, halál, megtérés, vegyesházasság, református hit) adnak feleletet: miért nem juttatjuk el hát őket minden református lélekhez? Az „Ünnepnapok“ kis füzei is sok komoly és szórakoztató ünnepnapot idézőtést biztosítanak hiveinknek.

A sorozatosan megjelenő kisebb füzetek között meg kell végül említenem azt is, hogy a Királyhágómelléki Református Egyházkerület kiadványaiból csere útján most nagyobb mennyiséget szerzett be iratterjesztésünk. Ez az életrevaló és olcsó sorozat nagyon nekünk szól és nagyon szükséges. Találunk ebben a sorozatban a „Református asszony“-t, „férfi“-t, „ifjú“-t, „leány“-nak szóló füzeteket; az annyiszor emlegetett, de írásaiból egyáltalában nem ismert Kálvin Jánosnak egy „Rövid értekezés az úrvacsoráról“ című kis művét; Kálvin János életének új és ügyes összefoglalását; az úrvacsora jelentőségét tárgyaló füzeteket, teljes szövegű, nagyon olcsó Heidebergi Kátét stb. Újabban karácsonyi szindarabjaik jelennek meg; egy nagy: „Vallásos versek gyűjtemény“ c. könyvük R. Berde Mária összeállításában; egy füzetük az „Ósmagyar legendák“-ról és egy nagyobb füzetük „A négyszáz éves debreceni kollégium történeté“-ről.

Az újabb, sorozatokon kívül megjelent, egész egyházunknak, sőt az egész erdélyi magyarságnak szóló kisebb könyvek közül említsünk meg még kettőt: a Vita Zsigmond által összeállított: „Magyar Verseskönyv“-et, amelyben a legnagyobb magyar költők legszebb versei vannak csokorba kötve; és Bántó Tercsi: „Fénysugarak“ című kedves kicsi mesekönyvét, amelyet különösen karácsonyi ajándékkul ajánlhatunk mindenkinek.

*

Ime egy csokor szép virág. Készen vannak arra, hogy hivatásukat befőttsék: hogy életnek illata legyen az életre az evangélium igazságai után vágyódó lelkek számára. Mennyi református lélek keresi bekötött szemmel bolyongva azokat a megoldásokat, amelyeket nekünk kell eljuttatni hozzájuk egy kicsi fáradsággal, egy kicsi felelősséggel. Csodálhatjuk-e egyházunk öntudatlanságát és elesettségét, ha látjuk, hogy ez a két tábor: a kérdezők és feleletet adók tábora nem tud találkozni egyházunkban?!

Ismerjük meg azért iratterjesztésünk kiadványait; ha jónak találjuk azokat, ajánljuk másoknak is, hogy az egyetlen cél: Istennek dicsősége ezúton is szolgálható legyen!

Sipos Géza.

A baptista egyházak világkongresszust készítenek elő a jövő esztendőre. A kongresszust, amelynek ünnepi szónoka Truett Vilmos dr., a baptista világszövetség elnöke lesz, Amerikában fogják megtartani. A baptisták száma legnagyobb Amerikában. Az Egyesült Államok területén kb. 10 millió baptista él.

Egyházunk Munkája

Nőszövetségi nap Aranyospolyánban.

Folyó év november hó 13-án a nagyenyedi egyházmegyei Nőszövetség egész napra kiterjedő körzeti konferenciát rendezett Aranyospolyánban. A konferenciára mintegy 100 résztvevő érkezett az egyes helységek nőszövetségeinek tagjai közül. Az egyházmegyei esperes képviselőjében Bartha Lajos, aranyosgyéresi lelkipásztor, a kerületi szövetség részéről Dóczy Ferencné és Szele Endréné jelentek meg.

A konferencia folyamán a jelenlévők ünnepélyes istentisztelet után beszámoló választmányi gyűlésen, délután pedig templomi műsoros előadásokon vettek részt. Az egész napos konferencia vezető gondolata ez volt: „miért jött Jézus?“

A délelőtti istentiszteleten Bíró Sándor, kolozsvári ref. kollégiumi tanár hirdette az Igét. Igehirdetés után a választmányi gyűlésen a végzett munkáról és jövőben végzendő feladatokról volt beszámoló. Ennek kapcsán láthatták a jelenlévők azt a nagyjelentőségű munkát, melyet az egyházmegyei Nőszövetség fáradságtalan vezetője, Bethlen Mária grófnő irányítása alatt végzett. Általános érdeklődést keltett a csecsemőgondozás intézményes megoldási terve, melyet már illetékes helyre terjesztettek fel.

A délutáni ünnepély alkalmával két előadás hangzott el. Az elsőben Sipos Géza, tordai segédlelkész Krisztusról, mint itélő és megtartó hatalomról beszélt; a másodikban Lidia testvér fejtette ki a krisztusi szolgálat lényegét. Az ünnepélyt Bíró Sándor összefoglaló szavai fejezték be.

A nőszövetségi nap megrendezését az aranyospolyáni Nőszövetség vállalta Miske Lajos ref. lelkész vezetésével. Fáradságot nem ismerő, áldozatos munkájuk zavartalanul biztosította a konferencia lefolyását. A közös étkezés alkalmával rendezett gyűjtés 1000 lejnyi eredménye a szászvárosi árvák javára fordított.

Az aranyospolyáni konferencia minden bizonnyal hozzájárult a résztvevők református öntudatának erősödéséhez.

Egyházkerületi lelkeszi értekezletünk munkája.

A jövő év elején, január 11—16 között nagyszabású *theológiai tanfolyamot* és *lelkeszi konferenciát* rendez lelkeszi értekezletünk. Ezzel az összejevetellel kapcsolatban lesz az értekezlet 1938-ról elmaradt *közgyűlése* is. Nem szükség külön méltatnunk ezeknek a találkozásoknak a jelentőségét, hiszen ilyen egyetemesebb-igényű lelkipásztori találkozó 1936. ősze óta nem volt egyházunkban. A találkozás alkalmán túl igen fontosak azok a kérdések, amelyek itt megbeszélésre kerülnek. Lelkipásztorainknak lépést kell tartaniok a *theológiai tudomány* legújabb eredményeivel és kérdéseivel és egymás között meg kell beszélniök a legfontosabb egyházi kérdéseket.

Különös jelentőséget ad ennek a találkozóknak, hogy az értekezlet vezetősége az értekezlet alkalmával *könyvkiállítás* keretében akarja bemutatni azokat a könyveket, amelyeket a ma élő lelkipásztorok írtak. Egyházkerületünk hivatalos lapjában megjelent az elnökség felhívása, hogy a lelkeszek a kiállítás céljaira küldjék be eddig megjelent munkáikat. Az így begyűlt könyvek képeznek a létesítendő egyházkerületi lelkeszi értekezlet könyvtár alapját. Az értekezlet vezetősége azon is munkálkodik, hogy a kiállításra elkészítse és kiadja a ma lelkeszek irodalmi munkásságát tükröző *bibliográfiáját*. A kiállítás sikere attól fog függeni, hogy a lelkeszírők milyen serények lesznek munkáik beküldé-

sében. Meg vagyunk győződve, hogy ennek a kiállításnak szélesebb erdélyi viszonyok között is meg lesz a művelődéstörténeti jelentősége.

A lelkipásztori találkozással kapcsolatban nagy-

szabású egyház zenei hangverseny is van tervbe véve. Ezen keresztül alkalmunk lesz megismerni a református egyház zenei történetét és történeti fejlődésének legfontosabb darabjait.

Hogy lehet megjavítani az egyházközségek helyzetét?

A marosvásárhelyi református kistemplomban értekezletre gyűltek össze a marosi egyházmegye vezetői és a környékbeli presbitériumok, hogy az egyházmegye sürgős megoldást váró anyagi ügyeiben határozzanak.

Az értekezlet istentisztelettel kezdődött, melyet Fosztó György, jeddi lelkész végzett. Istentisztelet után megkezdődött az értekezlet, melyen Farkas Jenő, udvarfalvi lelkész, marosi esperes elnökölt.

Megnyitóbeszédében rávilágított arra, hogy az utóbbi két évtized alatt az egyházmegye községeinek anyagi helyzete egyre súlyosbodik. Sürgős intézkedéseket követel, hogy az anyagi romlás fokozódásának mielőbb gátat lehessen vetni. Az egyházközségek anyagi helyzetének ismertetése során rámutatott arra, hogy éppen azok az egyházközségek küzdenek a legnagyobb terhekkel, melyeknek ingatlan vagyonuk van, míg azok az egyházközségek, amelyekben a hívek áldozatkészsége pótolja az anyagiakat, jobb helyzetben vannak. Az egyházmegye 26 községének nincs adóssága, de 32 súlyos terhekkel küzd. A továbbiak során elmondja, hogy a lelkészek kongruájából 19—20.000 lejt is levonnak olykor adóhátralék fejében, mert az egyházközség nem tudja rendezni adótarozásait. Az egyházközségek ingatlan vagyona, mely 2852 katasztrális holdat tesz ki, nem hoz annyi jövedelmet, hogy abból a szükséges költségeket fedezhessék.

Farkas Jenő, esperes beszéde után Kacsó Lajos, mezőmadarasi lelkész, espereshelyettes számolt be a két hónappal ezelőtti Mezőmadarason tartott presbitéri értekezletről. A beszámolóból kitűnik, hogy egyes mezőszéki egyházközségek hívei évi 92 lejjel adóztatják meg magukat fejenként, hogy a begyűlt összegből templomaikat és iskoláikat fenntarthassák.

Fekete János, nyáradkarácsonyfalvi lelkész a nyáradmenti községek presbitéri értekezletéről számolt be és rámutatott arra, mennyire fontos szerepük van az értekezleteknek. Ezután Szabó Károly, koronkai lelkész szólalt fel. Rámutatott arra, hogy a presbitéri kötelességek maradéktalan és hű teljesítése járul hozzá elsősorban a kérdések megoldásához és rendezéséhez.

Farkas Jenő, esperes ezután hozzászólásra hívta fel a megjelenteket, majd Bodolla Ferenc dr., a marosvásárhelyi egyházközség főgondnoka meleg szavakkal üdvözli a jelenlevőket és ismertette a marosvásárhelyi egyházközség anyagi helyzetét. Ezután Szabó Károly, koronkai lelkész

a problémák megoldására határozati javaslatot terjesztett elő:

1. Terméstized behozatalát ajánlja — azaz a jövőben tegyék lehetővé, hogy a hívek természetben is fizethessék egyházi adóikat.

2. Ajánlja, hogy az egyházközségek ingatlan vagyonának jövedelmeztetésénél vegyék igénybe a szakképzett embereket, mint pld. gazdasági iskolákat, vagy tanfolyamokat végzett gazdákat, továbbá állítsanak fel magtárakat, melyeknek jövedelme egyrészt az egyházközség céljait, másrészt pedig az arra rászorulóknak felségélyezését szolgálná.

3. Karolják fel a szövetkezeti gondolatot és építsék azt tovább.

4. Keressék annak lehetőségét, hogy az egyházközségek közös pénztárat létesíthessenek, mely az egyházközségek pénzeit kezelje és szükség esetén az arra szoruló községnek kölcsönt is nyújthasson.

5. A vidéki egyházközségek keressék meg a városi egyházközségeket annak érdekében, hogy a városi ifjúság elhasznált tankönyveit és egyéb léleknevelő könyveit ne dobja el s juttassa el a falvak ifjúságához.

6. A presbitériumok minden lehető kövesenek el, hogy az inségbe jutottakat felségélyezzék.

A javaslatokat az értekezlet elfogadta. A megjelentek ezután a református kollégium konviktusában szeretetvendégségen vettek részt, melyet a helyi egyházközség rendezett az értekezleten résztvevők tiszteletére.

A Kiáltó Szó legújabb könyve!

Amit a református középiskoláról mindenkinek tudnia kell.

A hetvenoldalas könyv azok számára készült, akiknek gyermekei református középiskolába járnak. Minden református szülő világos útmutatást találhat benne arra nézve, hogy miképpen lássa az iskola egyházi és társadalmi szerepét, mit várjon a középiskolától, hogyan nézze iskolába járó gyermeke testi és lelki életének kérdéseit, hogyan segítsen neki az otthoni tanulásban, mi módon ellenőrizze gyermekei barátait, gondozza egészségét. Végül ez a könyv megismerteti az oly fontos iskolai szabályokkal.

A Kiáltó Szó szolgálni akart a könyv megírásával és kiadásával. Ne utasítsuk vissza ezt a szolgálatot.

A könyv 15 lejjért kapható lapunk kiadóhivatalában.

HALOTTAINK.

Az utóbb eltelt hetek alatt több, széles körben is ismert egyházi vezetőmberünk költözött el az élők közül.

Lelkészeink közül elveszítettük:

CSÜRÖS JÓZSEF, váralmsi lelkészt. Csűrös József az igazi tudós lelkipásztorok közé tartozott. Állandóan olvasott, fordított és írt. Értékes Kuyper fordításai közül több jelent meg nyomtatásban. Hajlott korral, de ifjú lelkesedéssel fogott neki Barth Római levélhez írt nagy magyarázatának fordításához és ezt a munkáját sikerrel be is fejezte.

Özv. **RADNÓTFÁY GYULÁNÉ** a legtelkesebb világi keresztyén munkások közé tartozott. Mint a Kecskeméthy István által szervezett és vezetett Evangéliumi Szövetség buzgó vezető tagja élénken részt vett a szövetség Kolozsvárt és Erdély-szerte végzett munkájában. Élete utolsó lehelletéig mögötte állt ennek a mozgalomnak és annak minden lépését buzgó imádsággal kísérte. Igazi példaképe volt a lelki életet folytató keresztyén nőnek. Háza az imádság hajléka volt. Az Isten írta bele nevét a magyar belmisszió történetébe.

Egyházi kormányzó férjaink közül:

BR. BÁNFFY FERENCET, a borsai egyház patronusát, sok igaz ügy szerény és háttérben maradó felkarolóját és erdélyi magyar művelődési mozgalmak élő lelkiismeretű vigyázóját veszítettük el ezen az ősön. Bánffy Dezsőnek, egyházkerületünk egykori főgondnokának volt a fia, testi gyengesége miatt távol élt a közélet zajától, de adományai és puritán jellemének hatásai által alakítólag hatott közéletünkre.

Másik nagy veszteségünk:

DR. BERNÁDY GYÖRGY, a marosvásárhelyi kollégium főgondnoka. Ennek a világos látású, erős kezű, bátor fellépésű városépítőnek köszönheti újjépülését Marosvásárhely városa. A vezetése alá rendelt kollégium évtizedeken keresztül élvezte bölcsességének és jó szívének soha ki nem apadó ajándékait. Élete igazi puritán, felelősséggel teljes kálvinista élet volt. Az utóbbi évek közéleti válságai között többször kellett csodálnunk bátorságát és határozott fellépését. Örökre fiatalnak maradt, mert a nyilvánosság előtt is merte vallott nézeteit megváltoztatni, ha a változó élet tényei újabb beállásra kényszerítették.

Mind a négy halottunk termékeny munkában eltöltött tiszta öregsegből tért meg a mennyei hajlékokba. Példájuk fényesen világít az igazak előtt.

Irodalom és Művészet

Két új könyv gyermekeink számára:

1. Vita Zsigmond: Magyar verseskönyv.

Nagy hiányt pótol ez a Vita Zsigmond, nagyenyedi ref. kollégiumi tanár által ügyesen összeállított 78 oldalas verseskönyv, amely kb. ötven verset tartalmaz legkiválóbb régebbi és újabb költőink műveiből. A leggazdagabb gyűjtemény Petőfi versei közül került bele a könyvbe. A versek nagyon szerencsésen úgy vannak összeválogatva, hogy legtöbbször a családi élet, a nemes emberi jellem, az igazi keresztyén élet egy-egy kérdésére mutat rá. Nagyban emeli a könyv értékét az, hogy a versek után a költőkről egy pár fontos életrajzi adatot is közöl.

A karácsonyi ajándéknak vagy jutalomkönyvnek igen alkalmas munka 14 lejért szerezhető be az Ifjú Erdélynél.

2. Bántó Tercsi: Fénysugarak.

Míg Vita Zsigmond mások verseinek összeválogatásával szolgált ifjúságunknak, addig Bántó Tercsi tanítónő testvérünk kilenc kis meséjét foglalta össze gyermekeink számára. Az egyszerű kis meséket igazi keresztyén szellem és nevelői szeretet hatja át. Stílusuk világos, az író előadásmódja közvetlen és könnyed.

Az Ifjú Erdélynél 8 lejért kapható kis könyv igazán megérdemli, hogy iskoláinkon és családjainkon keresztül eljusson oda, ahová szánták: gyermekeink közé. L. D.

Egyház és Misszió újabb füzetel:

Gergely Ferenc: Légy hív mind halálig.

(A vegyes házasságról.)

Ez a 32 oldalas kis füzet úgy egyéni, mint közösségi szempontból élénk tárja azokat a veszedelmeket, amelyek a vegyes házasságból származnak. A nagy életismerettel megáldott lelkipásztor könyvében óva inti fiatal testvéreit, hogy ne lépjenek a vegyes házasság útjára, bármilyen sok jóval kecsegteti is az őket, mert a gyermekek megszületésével és nevelésével egyre több újabb és újabb kérdés válik a vegyes házasságban számukra megoldhatatlanná.

Ezt az elevenen megírt kis füzetet tömegesen kellene terjeszteni azokban a gyülekezetekben, ahol a vegyes házasság már-már általános szokássá kezd válni. Ára (3 lej) ezt nagyon megkönnyíti.

Sipos Géza: Halál, hol a te fullánkod?

Ebben a füzetben Sipos Gézának talán a negyedik vagy ötödik olyan füzetét üdvözölhetjük, amelyben az utolsó dolgok (halál, örökélet, itélet, a lélek megmaradása) kérdésével foglalkozik. Hogy mennyire szükséges ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, mi sem mutatja világosabban, mint az a sok szekta és spiritizista társaság, amely az emberek hiszékenységét és gyenge keresztyén hitét kihasználva, éppen ezeknek a kérdéseknek központi kérdésekké való tételével és ferde megoldásával keríti a lelkeket hatalma alá. Sipos Géza ilyen természetű írásait igazi bibliai levegő és hitvallási komolyság hatja át. Nagyon helyesen tette, hogy mostani füzete végén ismerteti a II. Helvét Hitvallás felfogását a temetésről.

Ennek a 3 lejes kis füzetnek is tömegesen kellene hiveink kezébe eljutnia. Mennyit segítené a gyászolók vigasztalásában, ha testvéri kezek, talán névtelenül is, ha kell, eljuttatnák azokhoz, akik éppen most gyászolnak.

L. D.

KÉZ A KÉZBEN

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület Szénior Osztályának rovata.

Rovatvezető: László Dezső.

Sipos Gézát, szövetségünk agilis pénztárnokát az Ifjú Erdély kiadóhivatali vezetővé választotta meg, egyben a theologiai IKE arra adott megbízást, hogy vezesse a református főiskolások közönségi missziói, lelki munkákat. Ezt a kettős eseményt, mint belmissziói munkánk határozott fejlődési tünetét a legnagyobb örömmel kell üdvözlőnk. Sipos Géza munkája nyomán az ifjúsági keresztyén sajtónk és belmissziói irodalmunk fellendülését várjuk. Ezen a téren olyan kiváló elődnek kell a nyomába lépnie, mint Bekess Károly theologiai háznagy atyánkfia, akinek nagy ügybuzgósága alapozta meg és erősítette meg ifjúsági keresztyén sajtónk ügyét. Megvan a reménységünk arra, hogy Sipos Géza méltó utódja lesz annak a férfiúnak, aki eddig a legtöbbet tett az erdélyi református sajtó szervezésében, főiskolás munkánkban pedig éppen itt volt az ideje annak, hogy állandójellegű munkást nyerjünk. Külön öröm, hogy ifjúsági munkánk ezt az állást a maga anyagi hozzájárulásával alapozta meg. Szénior tagjaink közül többen ajánlottak fel hozzájárulást az állás fenntartásához, azokat sürgősen küldjék be pénztárosunkhoz: Sipos Gézához.

Sipos Géza, IKE szövetségi és szénior pénztárosunk új címe: Cluj, Ref. Theologia. Minden adomány, imaheli perselypénz erre a címre küldendő.

Lelkipásztor tagjaink ne feledkezzenek meg arról, hogy 1939. január 11–16. között Kolozsvárt egyházkerületi lelkesértékezteti konferencia és theologiai tanfolyam lesz.

H I R E I N K

Sulyok István, püspök jubileuma.

Október 23-án meleg ünneplésben részesítette a nagyváradi gyülekezet Sulyok István, püspököt, a gyülekezet lelkipásztorát abból az alkalomból, hogy lelkipásztori hivatalát ötven évvel ezelőtt foglalta el.

A jubileumi ünnepség délelőtt az újvárosi templomban kezdődött, ahol az Igét Orth Imre, biharpüspöki lelkész hirdette, aki megemlékezve az ötven esztendővel ezelőtt az újvárosi templom színpadán beköszöntő beszédét tartó ifjú és tehetséges lelkipásztorról, párhuzamot vont a ma nyolcvanadik életévéhez közeledő ösz püspök és Pál apostol között. Mint Pál apostol, úgy főt. Sulyok István is az örök ifjúság részese, aki feledvén amik a háta megett vannak, nekik dőlven, amik előtte vannak, célegyenest törekszik az Istennek a Krisztus Jézusban onnan felülről való elhívása jutalmára.

Az istentisztelet utáni díszpresbiteri gyűlésen először dr. Thury Kálmán, egyházkerületi főgondnok emelkedett szólásra. Hangsúlyozta a főtiszteletű úr kiváló érdemeit a

gyülekezet felvirágoztatásában, majd így folytatta: „A lehetőség ragaszkodott minden időben vallásának és fájának szent hagyományaihoz, de mint hithű református és gerinces magyar ember sohasem lázadott és sohasem hirdette a gyűlöletet s meggyőződéssel prédikálta a szeretetnek mindenek felett álló hatalmát.”

A meghatottságtól fátyolozott hangon válaszolt a főtiszteletű úr a főgondnok úr beszédére:

„Az elmúlt ötven esztendőben volt érték, lendület, de ennek titkát ne nekem, hanem annak a presbitériumnak s első sorban annak az igen-igen kiváló főgondnoki karnak megértő, emelkedett szellemében kell keresni, amelyre mindig boldogan hivatkozom nemcsak most, hanem messze távolban is. Büszkeséggel emlégetem, hogy a váradi egyházközség presbitériuma ritkítja párját az egész magyar református egyház presbiteri testületeinek.”

Ezután következtek a többi üdvözlések: Kádár Géza generális-direktor, az erdélyi egyházkerület és Vásárhelyi János püspök, Vadai Béla, esperes a bihari egyházmegye, Pappszász Lajosné az egyházkerületi nőszövetség, Arday Aladár, esperes a szalontai egyházmegye, Kiss Károly, lelkész a nagyváradi lelkészi kar, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet, igazgató-tanárnő a nagyváradi református középiskolák, Kiss Béla, ig. tanító az elemi iskolák tantestülete, dr. Soós István, egyhker. főjegyző, Fazekas Lajos a férfiszövetségek, Mónus Sándorné a nőszövetségek, Csernák Béláné a Lorántffy Zsuzsánna Jótékony Egylet, dr. Szabó Lajos a váradi énekkarok, valamint az Országos Magyar Dalosszövetség nevében köszöntötték a püspök urat. Megjelentek még az evangélikus, unitárius egyház, zsidó hitközség, Gyermekbarátok társasága, Szigligeti Ede Irodalmi Társaság és az Újságírói testület kiküldöttjei is.

Az ünnepség a Református Otthon előcsarnokában folytatódott, ahol Csernák Béla, egyházkerületi főjegyző leplezte le a püspök urnak az épület falába helyezett emléktábláját. „Ha az egyházközség nem örökölné meg a püspök úr nevét márványtáblán, — mondotta a főjegyző úr — úgy az általa épített falak kiáltanának.”

*

Meg kell említenünk még a nagyváradi Kálvin kórus esti hangversenyét is, amelyet az egyesület szintén a püspök úr jubileumára rendezett. Ünnepi beszédében Orth Győző, belmissziói titkár — énekkari elnök — reámulatott arra, hogy az ünneplés csak akkor őszinte és igaz, hogyha az ünneplők nemcsak az ünnepeit személy, hanem elsősorban az általa képviselt puritán kálvinista szellem mellett tesznek bizonyosságot.

Igen szép és követésre méltó volt a Kálvin

Énekkar cselekedete, amikor arany vagy ezüst emléktárgy és ajándék helyett — annak árát készpénzben a főtiszteletű úr kezéhez tette le a szegény iskolás gyermekek javára.

A kecskeméti református gyülekezet feleségképző akadémiaja.

„Nekem olyan asszony kell” címmel könyvalkban kiadták a kecskeméti feleségképző akadémián elhangzott, rendkívül érdekes, újszerű, bátor előadásokat. A vaskos könyv minden oldalán — nyíltan beszélnek a szerelemről.

Vass Vince dr. kecskeméti református elnök-lelkész tartotta az első előadást a feleségképző akadémián. Miből lesz a feleség? címen. Őszintén és nyíltan mondogta:

— Beszéljünk a szerelemről. Nem árt ez, mert valami megmagyarázhatatlan álszeméremnél fogva az emberi életnek erről a hatalmas valóságáról nem igen szoktunk komoly körökben és komolyan beszélni. Legkevésbé beszélnek róla azok, akik értenek hozzá.

— Milyen a szerelmes lány? — kérdezte az előadó és így válaszolt:

— Nem hasonlít sem a szeretőhöz, sem a feleséghez. Az ő szívének lángja más. Nem akar vele se perzselni, se melegíteni. Az oldalborda titokzatos ösztöne ez...

— Egy másik tulajdonsága a szerelmes szívnek, hogy ajándékozó kedve van. Semmi sem lehetetlen neki. Sok olyan szolgálatra és áldozatra képes, ami kifárasztja és kimeríti azt, aki nem szeret. A szerelmes önzetlen: nem magára gondol, hanem arra, akit szeret. Nem fél a fájdalomtól, kész az önfeláldozásra.

Mennyivel más a mai modern, vakmerő lány:

— Nem szereti az otthont és kószál abban a labirintusban, amit ő szabadságnak nevez. Utánozza a nagy nőket: cigarettázik, sportol, táncol. De a háztartással nem törődik, a konyhát kerüli, főzni, varni, gyermeket szeretni nem tud, csak férjhezmenni akar, esetleg azt sem, mert az már nem volna elég modern, csak szeretkezni, flörtölni, megfőzni, elszédíteni a férfiakat! A legtöbbször belülről jobb és tisztább, mint amilyennek látszik, de mivel mindig tűzzel játszik, megégeti magát, vagy legalább is lelke üdesége és a tisztasága szárnyait.

— A tiszta szerelem az egyetlen — vonta le Vass Vince dr. előadásának következtetését —, ami igazán boldog házasságot teremt és ha ez a szerelem nem végződik is házassággal, áldássá tud lenni a társadalomban. Életeket formál akár így, akár úgy. Mert az egyetlen emberi erő, ami képes megváltoztatni a világot — a szerelem.

Az agglégény Závory Elek előadásában arról beszélt, hogy — miért nem házasodott meg?

— Mi a szerelem? Az antik görög világ filozófiája szerint az elmebaj egyik neme. A szerelmes nem eszik, lefogy, éjszakái álmatlanok, egyedül is hangosan beszélget kedvesével, pedig az talán a hetedik vármegyében lakik. A másik meghatározás: magamat meglátni a másik szemében.

Závory Elek előadása szerint elsősorban szért nem

házasodott meg, mert — végig kellett küzdenie a háborút, A háború után már harmincéves férfi volt.

— A harmincéveseknek az a tragédiájuk, hogy nem tudnak összeadni. Nem tudják, hogy egy jó feleség még legalább másfélmillió lejt, egy rendes férfi szintén még ennyit, ez összesen hárommillió lejt. Ez az összeg pedig van akkora, hogy kamataiból tisztesen megéljenek azok, akik a szerelem által valóban egyé lettek.

Széll Györgyné Menyasszony—Asszony című előadásában az asszonyságot írja le:

— Talán minden asszony boldogtalan egy rövid ideig, amikor rájön, hogy az urának is vannak hibái nő meg lyukas harisnyái. Minden asszony temet, temeti az illuzióit. Asszonynak lenni nehéz és nagy kötelesség, mely szolgálatok sorozatából áll. Vigyáz házaselete tisztaságára, férje szerelmére, vigyáz saját lelkére, hogy megőrizze benne a boldogsága mindig megújuló akarását.

Dr. Vass Vincéné arról tartott előadást, hogy — mi valósul meg a leányálmokból?

— Az álmodozó fiatalasszony egyik ámulatból a másikba esik: nem királyné, aki uralkodik, de szolgálnia kell. Milyen nehezen törik be a dereka! Mikor az Mikor az első pohár vizet viszi be férjeurának, azt mondja: de többet igazán nem teszem. S azután lassan-lassan még súlyosabb szolgálatokat is végez, rájön arra, hogy a legnagyobb boldogság: szolgálni azt, akit szeretünk. — Megvalósulnak-e a leányálmok? Nem. Legalább is nem abban a formában, amelyben megálmodjuk őket.

„A mi mindennapi kenyerünk” című előadásában özvegy Faragó Béláné egy tanácsot tudott adni a leendő feleségeknek:

— Szeressetek sütni, főzni!

Dr. Meréty Sándorné a gyermekszoba problémáit világlította meg tudományos értékű előadással.

— Fel kell világosítani a gyermekeket, mert ha mi nem tesszük, akkor megteszi más, akire nem szívesen bízunk gyermekeinket. Felvilágosításunk nem mese-szerű, hanem természetből vett példákkal illusztrált legyen. A gólyamesét véglegesen el kell ejtünk, ez csak megnehezíti később amúgy is nehéz és komoly munkánkat.

... Így beszéltek a szerelemről a kecskeméti feleségképző akadémián, amelynek első esztendei előadásorozatát az idén újabbak követik.

Átalakult az Egyház és Misszió című külmisztól lapunk s az új címe IGE lett. Ezzel véget ért a lap kiadása körül felmerült nehézség, s külmisztól munkánk ismét megkapta kipróbált irodalmi hátvédjét. A lapot készséggel megküldi a kiadóhivatal (Aninoasa, jud. Hunedoara) mindazoknak, akik külmisztól munkánk javára adományokat küldenek.

Terjed a hitetlenség Franciaországban. Érdekesen világlítják meg ezt a helyzetet a következő adatok: A Szt. Sulpice de Chams nevű esperességben a gyermekeknek egynegyede sincsen megkeresztelve. Három 1500 lelket számláló gyülekezetben alig vesznek 28-an úrvacsorát. Egy másik esperességben a 9832 hívő közül csak 300 vesz úrvacsorát. Franciaország lakosai tudvalevően nagyobbbrészt római katolikusok.

Iratterjesztéseink apróbb kiadványainak jegyzéke és árai:

		LEI
a)	A Kidltó Szó könyvei:	
	1. A mi egyházunk (88 oldal)	18
	2. Dr. Jancsó Béla: Egészségügyi tanácsadó	10
	3. Szórványainkról (118 oldal)	28
	4. László Dezső: Két tűz között	14
	5. Barth Károly: Isten igéjének szolgálata	10
	6. „ A reformáció mint döntés	10
	7. „ Isten akarata és a mi kívánságaink	10
	8. „ A ref. tan lényege és feladata	18
	9. Amit a ref. középiskoláról tudnunk kell	15
b)	Biblia-melléklet	40
	Bibliai és történelmi lottó-játék	20
c)	Segédkönyvek az IKE-munka szolgálatában:	
	1. László Dezső: Az IKE-munka alapjai	18
	2. Kénes gyufák. Miből élnek az emberek? (két egyfelvonásos szindarab)	8
	3. Dr. Tavaszy—László D.: Az IKESzO munkája	8
	4. Ó zörgetett. Magasságok felé. Liliomok mezején. Az Úr felettünk. (Szindarabok)	18
	5. A mi dalaink (régí kiadás, 120 népdallal)	15
	6. A mi játékaink (100 társasjáték)	12
d)	Dolgozatok a ref. teológiai tudomány köréből:	
	1. Dr. Gönczy Lajos: A ref. egyház kultusza	20
	2. Dr. Tavaszy S.: A Kijelentés feltétele alatt	40
	3. Dr. Imre Lajos: Isten és az emberi lélek	20
	4. Dr. Tavaszy S.: A dial. teológia problémája	20
	5. Maksay Albert: Az exegézis problémái	25
	6. Dr. Gönczy Lajos: Az igehirdetés tényezői	25
	7. Dr. Tavaszy S.: A theol. irányok átértékelése	35
	8. Dr. Imre Lajos: A Kijelentés és a pedagógia	35
	9. Dávid Gyula: Kálvin gazdasági etikája	20
	10. Dr. Tavaszy S.: A szociális-gazdasági törekvések teológiai megítélése	35
	11. Borbáth Dániel: A vallástörténeti és dialektikai teológiának a Kijelentésről szóló dogmatikai tanításai	25
	12. Dr. Imre L.: A protestántizmus és proletáriátus	25
	13. Niebergall Erdélyi emlékfűzet	40
	14. Nagy József: Kálvin és a művészetek	35
	15. Dávid Gyula: A ker. etika kérdése és irodalma	15
e)	Az „Élő Könyvek“ megkapható füzetei:	
	5. „Zengjen hálaének“ (VIII. kiadás)	10
	8. Mímóza: Egy indiai leány története	18
	9. Fiers Elek: Isten pénzügyei	15
	10. Az Úr csodásan működik (bibliaköri vezérfonal)	11
	11. „Itt az Isten köztünk“ (az 1939. évre)	28
	14. Dr. Imre Lajos: A sáfárkodó egyház	10
	15. Mi a külmiszió?	20
	16. Értelem, erő akarat (IKE, LSz segédkönyv)	10
	I. füzet 15, II. füzet 10	
	18. M. Nagy Ottó: Van reménységünk (A halottak feltámadásáról)	4
	19. Dr. Mann Traugott: Erettség és tisztaság	14
	20. Mózes—Kese: A magyarok története	14
	21. Imre Lajos: Hit és szolgálat	8
	22. Dr. Dávid György—Nagy Zoltán: Magyarok a Kárpátokon túl	10
	23. László Dezső: Mit cselekedjem? (A szolgálati munka vezérfonala)	16
	24. Imre Lajos: Aranylánc	15
	25. „ Kagawa	8
	26. Horváth Jenő: Moody Dwight	6
	27. „ Uram, taníts minket imádkozni	5
f)	Nelly Lutz: A megoldatlan kérdés	6
	„ Harc a tisztaságért	6
g)	Bunyan János: A zarándok útja	25
h)	„Egyház és Misszió“ kiadványai:	
	1. Külmisziói jellegűek:	
	R. Gofort: Vak Csáng, a mandzsuriak vértanu	3
	Orth Imre: Misszionáriusaink elődei Kinában	3
	Hudson Taylor, aki bizott Istenben	3
	Oehler: A brámánleányka	3

		LEI
	Dieterlein: Miért nem ölnek már gyermeket a feketék?	3
	Krisztus Mandzsuriában	3
	2. Belmissziói jellegűek:	
	Sz. és E.: Szétszórt testvérek között	3
	Sípos Géza: Az utolsó ítélet	3
	„ Halál, hol a te fullánkod?	3
	László Dezső: Az Anyaszentegyház	3
	Dr. Imre Lajos: Liliom a tövisek között (A ref. egyházak világtestvérisége)	4
	Dr. Horváth Jenő: A megtérés	3
	M. Nagy Ottó: Hiszek a Szentháromság egy Istenben (A ref. hit)	3
	Gergely Ferenc: A vegyes házasság (Légy hű mindhalálíg)	3
j)	A Királyhágomellélt Egyházkerület könyvei: („Református Könyvtár“)	
	1. Heidelbergi Káté (teljes kiadás, kicsi)	8
	4. Vásárhelyi János: A református asszony	2
	6. Orth Imre: A református férfi	2
	8. Bódis Ágnes: A református leány	2
	11. Saja Sándor: A református ifjú	2
	20. Kiss Bertalan: Mit kell tudni a prédikációról?	1
	33. Kálvin János: Rövid értekezés az Urvacsoráról	10
	38 Dr. Horváth Jenő: A soc. kérdés egyházunkban	10
	42. Orth Imre: Kálvin János élete és munkája	10
	Ajtay Béláné: Bibliám és családom	2
	Orth Imre: Mely tiérettetek megtöretik (Az UrvacSORA)	2
	Losonczy Nagy Ilona: Báró Wesselényi Miklósné Cseréy Ilona (Egy vegyesházasság)	2
	Nemes Elemér: „Karácsonyi történet“ Debreczeni István: „A jövődő harangja“ (két szindarab együtt)	20
	R. Berde Mária: Vallásos versek gyűjteménye	20
	Debreczeni István: A 400 éves debreczeni kollégium története	20
	Dr. Horváth Jenő: Ósmagyar legendák	10
k)	Vita Zsigmond: Magyar verseskönyv (80 oldal) Bántó Tercsi: Fénysugarak (9 mese)	14
l)	Ravaszy László: Hit és engedelmesség (350 oldal) Dr. Imre Lajos: Hivatás és élet	180
	Dr. Nagy Géza: Akik kösziklára építettek	150
m)	Sípos Géza: A spiritizmus az Ige fényében	10
	Bognóczy Géza: Hitünk és életünk (ref. gyakorlati káté)	5
n)	Ünnepnapok:	
	I. 3. Vallásos költemények	4
	4 Br. Hachené: Anyák könyve	4
	5 Gyallay Domokos: Mindenre sor kerül	4
	6. Örhelyi J.: A vasárnapi iskoláért	4
	7. Baksay Sándor: Egy kopott naplóból	4
	8. „ A hazugság hazugság	4
	9. Vásárhelyi János: Szülők öröme	4
	10. Derzsi E.: A magad értelmére ne támaszkodjál	4
	II. 1. Bakk József: Az új tudomány	4
	2. Örhelyi J.: Feltámadott	4
	3. Derzsi Endre: Árva Julis karácsonya	4
	4. Tildi Zoltán: Mózes perbe száll az Úrral	4
	5—6. Makkai Ernő: Képek a multból	8
	7. Mezey Mihály: A damaskusi fény	4
	8. Dr. Illyés Géza: Bethlen Miklós	4
	9. Adorján Gábor: Az istenes vén ember	4
	10. Dr. Illyés Géza: Gróf Mikó Imre	4
o)	Propaganda füzetek:	
	Az alkohol mellett vagy ellen?	10
	Hol az igazság? (kálvinizmus és adventizmus)	5
	A ref. presbyter kis kátéja	2
	A ref. ifjú kis kátéja	2
	„Legyetek férfiak“	2
	Modersohn Ernő: Szombat és vasárnap	5

Szerkesztésért felel: DR. TAVASZY SÁNDOR.

Nyomatott a „Grafica“ könyvnyomdában, Cluj.